

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
26. JAN.
1995

Letnik L
Štev. 4 (2791)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Delni uspeh je omilil jezo kmetov na Evropsko unijo

Več sto kmetov iz vseh predelov dežele je v torek popoldne prišlo v Hrastovico pri Celovcu, da bi pred in med izredno sejo kmečkega zastopstva, to je Kmetijske zbornice, izrazili svoj strah, protest in jezo nad grozečim razvojem, ki jih čaka v EU. S svojim odločnim nastopom so kmetje dosegli, da so zbornični svetniki izglasovali prekinitev seje. V premoru so kratko in jedrnatno povedali, kje jih žuli EU-jevska cokolja in česa se bojijo. Izrečena mnenja za zbornico niso bila nič kaj prijetna, v bistvu ji je bilo izstavljeno zelo negativno spričevalo.

Kmetje so govorili brez dlake na jeziku in posebno predsedniku kmetijske zbornice Wutscherju in deželnemu kmetijskemu referentu Lutschounigu so krepko stopili na prste. Očitati so jima, da je kmetijska zbornica kot stanovsko zastopstvo kmetov nekritično in navdušeno delala reklamo za pristop k EU, da je v tej zvezi kmete napačno oz. nezadostno informirala in nekateri demonstranti so uporabili celo besedo »laž« in podobno. Najvnetejši pa so predlagali, naj bi

kmetje kmečke funkcionarje in politike tožili za vse tiste obljube, ki so jih lani dali v zvezi z EU in so se sedaj izkazale kot neuresničljive.

Z dolgim govorom je zbornični predsednik Wutscher skušal premostiti svojo nervozo in nemočno začudenje nad ostro in utemeljeno kritiko. Zavrnil je vse obtožbe, ki jim je vsaj delno vzela veter iz jader napoved kmetijskega referanta Lutschouniga, da bo dežela za dobo pol leta z desetimi groši za liter podprla ceno mleka, če bojo tudi mlekarne primaknile pet grošev.

Razdrobljenost in neenotnost kmetijske zbornice v življensko-važnih kmečkih vprašanjih je ponovno potrdilo dejstvo, da ni bilo skupne resolucije, ampak so frak-

cije predložile vsaka svojo. Vzrok za to je dejstvo, da pred izredno sejo zbornice predsednik ni sklical seje frakcijskih vodij in ni uskladal skupnega mnenja.

SJK za »novo zbornico«

Oba svetnika Skupnosti južnokoroških kmetov, inž. Štefan Domnej in

Janko Zwitter, sta se s tehtnimi prispevki oglasila k besedi. Domej je opozoril na neuresničljivost enotnega kmetijskega trga v EU ter na slabo konkurenčnost domačih izdelkov na tujih tržiščih. Agrarna politika EU da se ravna po načelu močnejši proti slabotnejšemu in na cedilu bojo ostali mali kmetje. Domej je zahteval novo zbornico, ki ne bi bila več odvisna od strank in tako imenovanih gibanj.

Zwitter je predstavil resolucijo, v kateri SJK zahteva pozitivno rešitev mlečnega problema in uvedbo nacionalnih zaščitnih določil v prid kmetom, patudi tistim sedmim občinam, ki so bile izvzete iz podpor EU. Posebej omenjena pa je v resoluciji podpora selskim kmetom v »vojni pod Košuto«.

Franc Wakounig

Novi zunanji minister Zoran Thaler

Vsa znana imena, ki so bila v igri za slovenskega zunanjega ministra, so odpadla v ponedeljek zjutraj, ko je premier dr. Janez Drnovšek objavil svojega kandidata iz Liberalne demokracije Slovenije Zorana Thalerja, dosedanjega vodjo zunanjepolitičnega odbora slovenskega parlamenta. Preseñenje je bilo še večje, saj je kandidat še zelo mlad, v nedeljo je bil star komaj 33 let.

V javnosti sta v zadnjem času krožili dve imeni. Na prvem mestu je bila znana novinarka »Dela« Mojca Drčar-Murko, ki je imela v javnosti po anketi tudi močno 70-odstotno podporo, in z ozirom na menjavo resorjev med Slovenskimi krščanskimi demokrati in liberalno demokracijo dr. Davorin Kračun, dosednji minister za ekonomske odnose in razvoj. Kandidata SKD dr. Petra Vencelja je Drnovšek že pred časom izključil. Po petkovi razpravi v parlamen-

tu, ko so krščanski demokrati v nasprotju s koalicijsko enotnostjo glasovali za interpelacijo proti obrambnemu ministru Jelku Kacinu, je Drnovšek potegnil nekoliko samovoljno potezo, očitno pa so se z njo strinjali tudi krščanski demokrati, saj so dobili v zamenjavo resorja zunanjega ministrstva ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, ki ga bo zasedel njihov kandidat Janko Deželak, dosednji minister Kračun pa bo prevzel vodstvo vladinega ekonomskega sveta.

Z izvolitvijo Thalerja za novega zunanjega ministra, o čemer bo odločal državni zbor na današnji izredni seji, bo izpraznjeno mesto predsednika parlamentarnega odbora za mednarodne odnose, ki naj bi po rošadi pripadlo krščanskim demokratom. Zanj pa je najresnejši kandidat predsednik SKD Lojze Peterle.

Končana so tudi pogajanja o dodatku h koalicijski pogodbi med strankama Liberalne demokracije Slovenije in Slovenskih krščanskih demokratov. Svet SKD je dopolnilo že potrdil, svet LDS pa je o njem razpravljajl včeraj. Kolikor se je zvedelo, so krščanski demokrati izržili še tri državne sekretarje, med njimi skoraj zagotovo sekretarja za turizem in sekretarja v ministrstvu za šolstvo in šport. Kdo bo zasedel te na novo pridobljene položaje, pa doslej še ni znano.

Jože Rovšek

Zveza koroških partizanov

tudi letos vabi na tradicionalno

spominsko svečanost

ob grobu narodnega heroja
Matije Verdника-Tomaža in njegovih soborcev.

**Prireditve bo v nedeljo, 5. februarja,
ob 11. uri na pokopališču v Svečah.**

Letos obhajamo 50-letnico zmage nad fašizmom, h kateri smo s svojim bojem prispevali tudi koroški Slovenci. Tej obletnici bo posebej posvečena tudi letošnja prireditve v Svečah.

V kulturnem sporedu bodo sodelovali moški pevski zbor iz Bilčova pod vodstvom mag. MIRKA LAUSEGERJA ter recitatorja TONČI SCHLAPPER in LOJZE ERŽEN. Udeležencem prireditve bo spregovoril predsednik ZSO dr. MARJAN STURM.

Vabimo Vas, da se spominske svečanosti v Svečah udeležite s svojimi sorodniki in prijatelji.

Gimnazijski ples

so tudi letos popestrili maturanti s polnočnim vložkom in navdušili še tiste, ki so prišli na ples bolj zaradi družabnosti kakor pa zaradi brušenja peta.

Šolski projekt

Dvojezična ljudska šola 24 v Celovcu (ravnateljica Brigitte Hambrusch) bo v mednarodnem letu tolerance izvedla šolski projekt. Zvezna vlada je razpisala skupaj z UNESCO projekt in celovski predlog je bil uvrščen med tiste, ki jih nameravajo podpreti. Na predlog podžupana mesta Celovec bo na prošnjo zvezne vlade mesto Celovec prispevalo podporo v višini 40.000 šilingov.

Založba DRAVA Verlag
Grazer Autorenversammlung (GAV Kärnten)

1995 – LETO TOLERANCE

Kaj je toleranca?

Eno vprašanje – osem odgovorov.

BEREJO:

Maja Haderlap,
Ingram
Hartinger,
Christine
Janach,

Gustav Januš,
Cvetka Lipuš,
Janko Messner,
Manfred Moser,
Arnulf Ploder

petek, 27. januar 1995, 19.00
Pri Joklnu, Badgasse 7, 1. nadstropje
PRISRČNO VABLJENI!

KOMENTAR

Volksabstimmung«, ta spominski studenec naj bi stal v parku ob deželni hiši.

No, vsaj eden od politikov – vodja koroških socialdemokratov Ausserwinkler – je javno izjavil, da je »zgrožen že samo ob predstavi spomenika«, na katerem naj bi krvavordeči kamni prikazovali kaplje krvi. Podžupan Siegbert Metelko je bil sicer manj zgrožen, a je mestnemu senatu vendarle predlagal, tako kot Ausserwinkler, naj naredijo razpis med petimi arhitekti, sodelovali pa naj bi tudi kamno-

Kri polzi in se cedi

Iranski fundamentalisti so še pod Khomeinijem v Teheranu postavili spomenik islamski revoluciji, monstrsko zadevo, po kateri nepretrgoma teče rdeče pobarvana voda, ki simbolizira prelivanje krvi in povzdiguje smrt (za režim seveda). Tja vodijo otroke in jim pripovedujejo o krvi, katero je menda vsak dolžan preliti, če se to od njega zahteva. Ker vsaj po Rushdijevih Satanskih verzih približno vemo, kako je v Iranu s svobodo mnenja in svobodo nasploh, to niti najmanj ne čudi.

Asociacija s spomenikom, kakršnega načrtujejo koroški abverkempfarji skupaj z združenjem kamnosekov, je neizbežna. Velike kaplje krvi naj bi krasile spomin na predplebiscitni čas, potomci naj se nauče, da kri čisti in ne umaže. »Gedenkbrunnen anlässlich 75 Jahre Kärntner

seki. Stroške za spomenik bo nosila dežela, mesto pa bo dalo na razpolago prostor.

Kaj pa Slovenci? Zgodovino piše uradna Koroška, ob vseh slavjih preteklih let ni bilo čuti niti besede o predplebiscitarnih zagotavljanjih jezikovne enakopravnosti. Tudi danes, ob vseh pogovorih o morebitnem skupnem praznovanju, od uradnih zastopnikov dežele ni takšne opaziti geste. Da bi ob plebiscitu, vsaj za »darilo«. Omogočili npr. sprejem programov RTV Ljubljana, uredili vprašanje kakšnega otroškega vrtca ali pa podprli slovensko glasbeno šolo. Kaj če bi malce zvišali sramotno majhno podporo dežele slovenskim kulturnim organizacijam? Tako, za trošt.

Vendar bi potem morda zmanjkalo denarja za spomenike, krvave ali manj krvave.

10. OKTOBER '95

Scenarij plebiscitnega slavlja

Delegacija sosveta za slovensko narodno skupnost pod vodstvom predsednika dr. Marjana Sturma je imela te dni prvi razgovor z deželnim koordinatorjem letošnjih plebiscitnih slavij, inž. Sepom Bruggerjem. Le ta je predstavnik sosveta informiral o načrtih glede letošnjih plebiscitnih slavij, ki je v povzetku takle:

Slavlja bodo med 30. 9. in 10. 10. V tednu pred 10. oktobrom bodo različne prireditve, nastopi pevskih društev, otroških skupin ipd. Sejem denar in vrednost bo tudi v znamenju plebiscita. Ob teh prireditvah sodelujejo lahko tudi slovenske skupine.

9. 10. bo slavnostna seja deželnega zbora, na kateri bi lahko spregovoril tudi predstavnik koroških Slovencev kakor tudi predstavnik domovinskih zvez. Nato bo pred deželnim

zborom slavnostna otvoritev spominskega studenca (!).

Za tem bodo predstavniki deželnega zbora položili vence na grobove organizatorjev obrambnega boja (Lemisch, Steinacher etc.).

Na predvečer 10. oktobra naj bi se po možnosti v vseh koroških farah darovale maše zahvalnice.

10. oktobra bo v Celovcu centralna povorka. Zgodovinski prikaz koroške zgodovine bo poudaril letnice 976, 996, 1335 ter zgodovino obrambnih bojov oz. plebiscita. Karantanija v ta prikaz ne bo zajeta.

Kulturne skupine koroških Slovencev so vabljene, da sodelujejo v povorki. Ob koncu pa naj bi vsi sodelujoči skupno zapeli tudi slovensko pesem. Po povorki bi kulturne prireditve sooblikovali tudi koroški Slovenci.

Na centralni prireditvi na Novem trgu ni predviden govor predstavnika koroških Slovencev, le govori zveznega predsednika, kanclerja in deželnega glavarja.

10. oktobra zvečer bo za avstrijsko vojsko obvezna prisotnost v kasarnah, ob tem pa bodo nastopili moški pevski zbori.

Na dvojezičnem ozemlju bodo delili brošuro v dvojezični verziji Miteinander in die Zukunft s kratkim zgodovinskim prikazom obrambnega boja.

Dežela bo izdala tudi častni znak, ki bo stal 100 šil. Mogoč je tudi v slovenščini.

Predsednik sosveta dr. Sturm se je zahvalil za informacije in poudaril, da bo znotraj manjšine potekal proces izoblikovanja mnenja, ki naj bi bil zaključen do marca t. l.

M. S.

REFERAT ZA ZDRAVSTVO

Mamila ogrožajo družbo

Zasvojenost z mamili (Sucht-gift) vse bolj ogroža družbo. Predvsem mladina in deloma že otroci postajajo žrtve brezvestnih in zločinskih preprodajalcev (dealerjev) mamil. Da bi osveščenost prebivalstva in znanje o mamilih bila čim širša, je referat za zdravstvo pri uradu koroške deželne vlade izdal brošuro »Mensch – Sucht

– Gesundheit«, v kateri so opisani mehanizmi, ki vodijo v zasvojenost in profilaktični ukrepi ter ponudbe za zdravljenje. Brošuro je predstavil namestnik deželnega glavarja, referent za zdravstvo dr. Ausserwinkler.

Na Koroškem je trenutno okoli 500 oseb težko zasvojenih, o tem, ali število raste ali stagnira, pa mnenja očitno gredo narazen. Uradniki deželne vlade menijo, da število stagni-

ra, strokovnjaki policije in žandarmerije pa opozarjajo na vse večje razširjanje mamil. Zaskrbljujoče pa je dejstvo, da se na tržišču pojavljajo najnovejša sintetične in druge droge. Velik problem je tudi zasvojenost s tabletami in v tej zvezi je Ausserwinkler napovedal strožje predpise pri izstavljanju receptov.

Najboljši recept proti mamilom pa sta slej ko prej funkcionalna družina in družba.

F. W.

V SLOVENSKEM PARLAMENTU

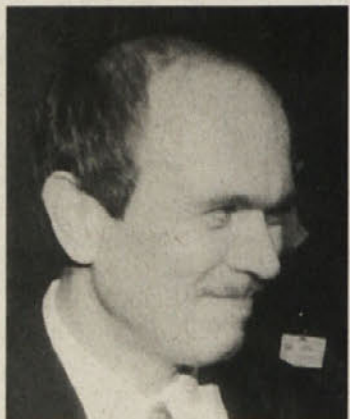
Opozicijski manever ni uspel

Skromen poznavalec notranjih razmer v slovenski politiki bi si ob poslušanju poročil in neposrednih prenosov iz državnega zbora R Slovenije lahko ustvaril vtis, da je ta mlada samostojna republika tik pred državljansko vojno. V četrtek in petek prejšnji teden so se v njem dogajale čudne stvari, namreč spopad med opozicijo in koalicijo, ki pa tudi ni bila enotna, saj je del nje vsaj v enem najtežjih vprašanj paktiral z opozicijo. Trenutno je zmagala koalicija, kdo pa bo dolgoročno potegnil iz prenapetega spopada več koristi, je še težko napovedovati. Že zdaj pa je mogoča napoved, da bo, z ozirom na udeležence, spopad tekkel dalje.

Predlog ustavne obtožbe Janeza Drnovška

Že v novembru preteklega leta je slovensko politično javnost presenetila vest, da je skupina 17 poslancev Slovenske ljudske stranke v državnem zboru vložila predlog za ustavno obtožbo zoper predsednika vlade dr. Janeza Drnovška. Ta naj bi v procesu pogajanj z Italijo obljubil sprejembo slovenske ustave, s čimer bi si bivši Italijani,

pobegli iz Slovenskega Primorja v povojnih letih, pridobili predpravo za nakup nekdanje zaplenjene imovine. Ta Drnovškova obljuba naj bi bila protustavno dejanje in povsem v nasprotju z interesi Slovenije. Res je, da je bilo tedaj, ob koncu oktobra, precej govora o prilagoditvi slovenske zakonodaje evropskim standardom in da je vlada sprejela tovrstno izjavo. Dejstvo pa je, da je prav zaradi prevelikega popuščanja pri lastninskih zadevah, zajetih v oglejski deklaraciji, tedaj moral odstopiti zunanji minister Lojze Peterle. Torej je resnica o popuščanju Italijanom prav nasprotna.

V razpravi v parlamentu je dr. Janez Drnovšek argumenti-

rano zavrnil vse trditve predloga obtožbe, na glasovanju pa so predlagatelji ostali osamljeni.

Interpelacija proti obrambnemu ministru

Že naslednji dan, v petek, pa je bilo v parlamentu še bolj vroče. Šlo je za interpelacijo zoper obrambnega ministra Jelka Kacina, kateremu so poslanci Janšejeve socialdemokratske stranke očitali vrsto nepravilnosti in celo kaznivih dejanj pri vodenju obrambnega ministrstva. V obtožnici in predlogu za nezaupnico so mu očitali nepravilnosti pri nakupu helikopterjev, politizacijo slovenske vojske, ustavni prekršek ob komunikacijskih treningih vojaških častnikov z usmerjenimi političnimi vprašanji in snemanjem na videokasete, razsipanje sredstev obrambnega ministrstva ter celo osebno okoriščenje (bogata novoletna darila, plačevanje zasebnega telefona, zloraba eurokartice), nakup luksuznih osebnih avtomobilov za vodstvo v ministrstvu, neupravičeno uporabo helikopterjev v zasebne namene in še kaj. V obtožnici, ki jo je prebral poslanec SDSS Ivo Hvalica so bili torej zajeti dozdevni ministri prekrški in celo kazniva dejanja, ki bi sodila pred sodišče.

Obtoženi minister Kacin je v poldrugo uro trajajočem odgovoru zavrnil vse obtožbe, vendar njegove utemeljitve niso kaj prida zalegle. V nastopih posameznih poslancev SDSS in pa predvsem desnih političnih strank je bilo opazno obračunavanje kot posledica odstavitve Janeza Janše s položaja obrambnega ministra pred deseti meseci v lanskem marcu. Veliko razburjanje je povzročila razprava prejšnjega predsednika SDSS dr. Jožeta Pučnika, ki je povedal, kako so prišli do podatkov iz obrambnega ministrstva, kar so nekateri koalicijski poslanci (LDS) ocenili za vohunstvo in se spraševali, koliko je sploh varna ta država. V številnih razpravah in replikah

so se poslanci oddaljevali od teme in zahajali na povsem strankarske obračune. Jelko Kacin je ocenil, da je ta interpelacija le ena od afer, ki prihajajo iz stranke socialdemokratov oz. od njenega predsednika Janeza Janše (prisluškovanje Zlobcu, obtožba za izdajstvo, mariborska orožarska afera, obtožbe politikov Kučana, Drnovška in še nekaterih...), ob tem pa mu pomagajo stranke desnice, ki skupaj z njim hrepenijo po oblasti. Zanimivo v tem primeru je zadržanje krščanskih demokratov, ki so sicer v vladni koaliciji, a so že poprej izjavili, da bodo glasovali proti obrambnemu ministru, v ozadju pa je bilo čutiti njihovo taktiko za pogajanja z liberalno demokracijo o usklajevanju koalicijske pogodbe in kupčkanje za resor zunanjega ministra oz. čimvečji iztržek v primeru zamenjave tega resorja.

Po dolgotrajni in mučni razpravi je bil izid tajnega glasovanja zelo tesen. Za interpelacijo je glasovalo 43, proti njej pa 43 poslancev. Kacin torej ostaja obrambni minister z nepričljivo podporo državnega zbora in v pričakovanju novih poskusov za njegovo odstranitev.

Jože Rovšek

PREDAVANJE O ZGODOVINI

»3 Fragen zu Kärnten« v Tinjah

Katoliški dom prosvete Sodalitas v Tinjah ponuja zadnja leta zanimiva predavanja. Živo mi je v spominu lanskoletni ciklus, pri katerem je izstopala Sturmova izjava, za katero so ga nekateri krogi napadli. Hoteli so ga politično onemogočiti, ga zatožili v Ljubljani, o tem je razpravljalo celo parlament. Da se slovenski bulvarni NT spravi nanj, smo vjeni, celo imensko napaden pa se je znašel v globalni resoluciji.

Kar na začetku tega leta pa so bila v Tinjah obravnavana tri vprašanja o Koroški: a) Kdo so Korošci? / Die Kärntner. Wer sind sie? b) Kaj je Koroška/Was ist Kärnten? 3) Zakaj je na Koroškem vse drugače/Warum gehen in Kärnten die Uhren anders?

Vsa tri predavanja so bila zelo dobro obiskana. Med poslušalci je bilo približno dve tretjini nemško in tretjina slovensko govorečih. Predavanja so bila v nemščini. Referent je bil mladi znanstvenik mag. phil. Walter Fanta, ki trenutno dela na germanističnem inštitutu Lajos-Kossuth-univerze na Madžarskem. Po vsakem predavanju je bila tudi diskusija, katero je vodil prav tako mladi profesor zgodovine na velikovski TAK mag. Dietmar Innerwinkler.

Vsebinsko so bila predavanja izredno zanimiva, zlasti ker mladi znanstveniki – ne le, da se oddaljujejo od uradnih koroških zgodovinskih dogem

– čedalje bolj po treznih spoznanjih potrjujejo »Sturmova« teze. Sicer bi pa mnoga sedanja spoznanja že prej lahko prečitali pri Grafenauerju, Pleterkem, itd.

K prvemu predavanju je treba reči, da je bilo izredno zanimivo. Prikaz naselitve tega našega življenjskega prostora – od 250 let pred Kristusom do masovne nemške asimilacije Slovencev od leta 1920 dalje – je bil zelo prepričljiv. V tem predavanju je ob prikazu kmečkih puntov in letaka iz tistega časa izstopala predavateljeva ugotovitev: »Ich interpretiere das deutsche Lied mit dem slowenischen Kehrreim als Ausdruck der solidarischen Identität des Kärntner Volkes zu dieser Zeit. In ihm zeigt sich das Resultat der Ethnogenese auf Kärntner Boden zu Ende des Mittelalters: eine zweisprachige, in sich einige Identität.

V drugem predavanju je bil govor o izoblikovanju deželne identitete. Od Karantanske kneževine (7./8. stoletje) do avstrijske zvezne dežele od leta 1918 naprej. Pri tem izstopa ustoličevanje, ki ima že skozi stoletja svoj pomen.

Tretje predavanje s provokantnim naslovom »Gehen in Kärnten die Uhren anders? in še bolj provokantnimi podnaslovi: Dominanz der SPÖ, Wagner-Attentat, Schwäche der ÖVP, Haider – ein Kärntner Phänomen, Land der Nazis, Volksgruppenstreit, Heimat der

literarischen Avantgarde, Land der unehelichen Kinder je že nakazalo posledice nacionalizma, ki je oba naroda razdvojil. Da je v tem času slovenski narod, ki je še leta 1880 štel 30 odstotkov koroškega prebivalstva, danes pa le še 3, utrpel največjo izgubo, je povsem očitno.

Zelo razvneto diskusija po zadnjem predavanju je žal pokazala pri predstavnikih nemške nacionalne struje veliko ožino, celo sovraštvo in marsikatero iz Ruf der Heimat poznano podtikanje proti Slovincem, medtem ko so bili vsi prispevki s slovenske strani zelo konstruktivni. Seveda se je spet oglasil zgodovinar, predsednik ZSO dr. Marjan Sturm, in nihče ni mogel spodbiti njegove tudi v predavanjih potrjene teze. Tudi vsa globaška funkcionarska elita ni črhnila proti njemu. Posebno razveseljiva je bila ugotovitev mlade Kuchlingove, da naj se v smislu izsledkov teh predavanj spet uvede obvezno dvojezično šolstvo, ker je sovraštva med narodoma bilo v tem stoletju že dovolj.

Zelo konstruktiven prispevek Črčaja k 75-letnici plebiscita in k skupnemu praznovanju seveda vzbuja pri nekaterih Slovincih prevelike upe in tvegam si dvomiti, ali je čas za to že zrel, ker nikjer ne zaznam, da bi kdo govoril o popravni škodi, ki se kaže v odstotnem računu $30 - 27 = 3$. H. W.

SLOVENIJA – AVSTRIJA

Posvet gospodarstvenikov

V četrtek, 19. 1. 95, je Generalni konzulat Republike Slovenije v Celovcu vabil gospodarstvenike večjih slovenskih podjetij na Koroškem na posvet, ki je bil posvečen oceni gospodarskih dogodkov med Slovenijo in Koroško v lanskem letu ter izmenjavi informacij o predvidenih dogodkih v letu 1995.

Prvič se je posveta udeležila tudi državna sekretarka v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj mag. Vojka Ravbar, in naš redni udeleženec na posvetih, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije Josip Škoberne, oba s sodelavci.

Generalni konzul Jože Jeraj je v uvodnem nagovoru izpostavil teme, na katere sta v nadaljevanju dala izčrpna stališča gospa Ravbar in gospod Škoberne. Še posebej je izpostavil teme, ki so jih navedla koroško-slovenska podjetja v anketi generalnega konzulata: delovna in transportna dovoljenja avstrijskih oblasti, carine in kontingenti za uvoz v Avstrijo. Poročal je tudi o zasedanju kontaktnega komiteja med Slovenijo in Koroško. Gospa Ravbarjeva je izčrpno poročala o zasedanju avstrijsko-slovenske gospodarske komisije. Svoje prispevke pa so doprinesli tudi ostali udeleženci.

Delovanje Slovenske gospodarske zveze, ustanovljene 88-tega leta, sta predstavila njen predsednik, komercialni svetnik Franc Rutar, ter tajnik Jože Picej. SGZ vidi svoj namen povsem v združevanju slovenskih gospodarstvenikov, vzpostav-

ljanju stikov med njimi, pomoči pri iskanju stikov med njimi ter povezovanju podjetnikov v Avstriji in tujini ter gospodarskopoličnem zastopanju pri volitvah v gospodarska ali politična združenja. Na področju promocijskih aktivnosti zastopa svoje člane na sejmih, ob skupnih nastopih ter trenutno z izdajo brošure-imenika koroško-slovenskih podjetij.

V zvezi z avstrijsko-slovenskimi gospodarskimi odnosi je treba omeniti pereči problem trgovinske menjave med Avstrijo in Slovenijo. Trgovinska menjava ni v korist Avstrije le v odnosu 1:2, kot kažejo statistični podatki zadnjih let, pač pa vsaj 1:3, če upoštevamo še zasebne nakupe Slovencev v Avstriji. Udeleženci so izpostavili, da mora Slovenija sistematično ukrepati, npr. s sistematičnim propagiranjem slovenskih proizvodov in hitrejšim prilagajanjem konkurenci: Slovenska podjetja bodo močno zastopana na sejmih GAST in KOM-PONENTA v organizaciji Gospodarske zbornice Slovenije.

V okviru gospodarske pomoči EU se lahko koristijo programi v okviru Phare oz. Interreg. Ta program je namenjen predvsem tistim regionalnim območjem, ki nimajo vsled pristopa Avstrije v EU pričakovati poslabšanje njihovega gospodarskega položaja in tudi za krepitev prekmernega sodelovanja. Subvencija pri tem projektu znaša 1/3, 2/3 si mora prosilec zagotoviti sam.

Angelika Picej

DEŽELU ARHIV

400 let koroškega političnega simbola

Deželna hiša v Celovcu, kjer je sedež koroškega deželnega zbora, je dosegla častitljivih 400 let. V ta namen je bila izdana brošura, obenem pa je bila v dvorani grbov v deželni hiši odmevna svečanost.

Deželna hiša je najpomembnejše politično in tudi kulturnozgodovinsko poslopje deželne prestolnice. Gradili so jo polnih šest desetletij in zgradba je v bistvu vse do danes ohranila svojo prvotno podobo. Deželna hiša je bila veskozi tudi sedež koroškega deželnega parlamenta, čigar sejna dvorana je v teku tega stoletja doživela vrsto posegov in sprememb. Najbolj nasilno in dramatično so v gradbeno substanco in politično vlogo deželne hiše posegli nacionalsocialisti, ki so poslopje in njegov politični in zgodovinski pomen docela podredili strankinim načrtom. To najbolj zgovorno izpričujejo dva kulturnoumetniška škandala, ki sta primerno in ustrezno zajeta tudi v brošuri: prvi je uničenje Koligovih fresk v mali dvorani grbov. Koligove freske so nacisti od vsega začetka sovražili in jih označevali za umetniško izpričane. Drugi škandal pa je, da je koroški sli-

kar in nacist Switbert Lobisser sejno dvorano deželnega zbora poslikal z motivi iz tako imenovane »bojne dobe« NSDAP, ko je bila stranka v ilegali. V sklopu te poslikave so nacisti odstranili tudi tribuno za poslušalce v deželnem zboru. Del Lobisserjevih poslikav je sicer ohranjen in še v sejni sobi, a je danes zakrit oz. prepleškan.

Deželna hiša naj bi bila za zgodovino dežele in razvoj njene samozvesti takšnega pomena tudi zato, ker da odraža samozvest deželnih stanov do plemstva in cesarja na Dunaju, je zapisano v uvodu knjižice, ki jo lahko dobite pri založbi koroškega deželnega arhiva / Verlag des Kärntner Landesarchivs ali pa pri predsedstvu deželnega zbora.

Zamujena priložnost

Brošuro »Das Landhaus zu Klagenfurt« je izdala založba deželnega arhiva, avtor pa je Wilhelm Deuer. Vsebinsko zelo bogata in pestra brošura je samo v nemščini, kar žal meče pomenljivo luč na odnos izdajatelja in deželnega zbora do drugega deželnega jezika – slovenščine. Prav v času vstopa Av-

Wilhelm Deuer
Das Landhaus
zu Klagenfurt

strije in z njo Koroške v Evropsko zvezo (EZ) ali unijo in izhajajoč iz neizpodbitnega dejstva, da je Koroška kot domovina dveh narodov dvojezična in ne samo nemška, je upravičeno pričakovanje, da so vsaj takšne publikacije tudi dvojezične. Če že ne drugače, vsaj povzetek bi lahko, moral biti, v slovenščini. Zaradi tega dežela ne bi prišla »na kant«. Nasprotno: pokazala bi svojo bogato kulturno, jezikovno in tudi politično dediščino. Tudi zato smo prepričani, da pristojni kritike ne bojo preslišali.

Franc Wakounig

INICIATIVA KONZULATA RS

Posvetovanje o kulturi

Na pobudo generalnega konzula Republike Slovenije dipl. inž. Jožeta Jeraja so se v ponedeljek v prostorih rebrške komende srečali predstavniki slovenskega ministrstva za kulturo, Zveze kulturnih organizacij Slovenije, Urada za manjšine in Slovence po svetu, Slovenske prosvetne zveze, Krščanske kulturne zveze, Mohorjeve založbe in doma v Tinjah. Gostitelj je bil kapelški župnik Poldej Zunder.

Kot je povedal g. Jeraj, naj bi srečanje služilo pospeševanju kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo z ambicijo, da bi bili čimbolj učinkoviti. Udeleženci so skupno ugotovili, da bi bilo potrebno skleniti kulturni sporazum med obema državama, kakršne ima Slovenija tudi z drugimi sosedi. Uresničili naj bi informacijski center Slovenije na Koroškem.

Državni sekretar v zunanjem ministrstvu dr. Peter Vencelj je poudaril kulturno dimenzijo v intenziviranju odnosov, državni sekretar ministrstva za kulturo Jože Osterman pa še posebej med posameznimi občinami v

Sloveniji in koroškimi kulturnimi društvi.

Osterman je tudi poudaril, da konkretno sodelovanje s tukajšnjo manjšino ne poteka zgolj na kulturni, pač pa tudi na znanstveni, izobraževalni, pa tudi na gospodarski ravni. Vprašanje predstavitve koroške kulture v Sloveniji pa da ne sme biti koncentrirano le na Cankarjev dom, pač pa bi bilo potrebno organizirati prireditve po raznih krajih.

Seveda so prisotni opozorili na še vedno nerešen problem sprejemanja oddaj RTV Slovenija. Zaradi nepripravljenosti oz. zavlačevanja ORF polagajo upe na satelitski program, v katerega bo RTV Slovenija vključena v prihodnjih dveh letih.

Dr. Janko Malle, tajnik SPZ, je opozoril na dejstvo, da prav kulturno sodelovanje še najbolje funkcionira in nekako rešuje manjšino. Kultura je lahko tudi sredstvo za zboljševanje odnosov med manjšino samo. Tajnik ZKO Vojko Stopar pa je dal pobudo za organiziranje srečanj med mladimi.

S. W.

PRED 8. FEBRUARJEM

Kulturni praznik ni od včeraj

Slovenci smo baje edini narod, ki imamo v letnem koledarju poseben praznik, ki je namenjen kulturi. Vsaj tisti del naroda, ki živi v matični domovini, pa ga praznuje kot uradni praznik, torej dela prost dan. To pa velja po sprejetju nove ustave samostojne Slovenije, že prej pa je 8. februar veljal kot pouka prost dan.

Začetki slovenskega kulturnega praznika pa segajo nad petdeset let nazaj. S trdnostjo govoriti o njem, saj je bil še neizoblikovan, je težko, vendar zgodovinski viri pričajo, da so partizanski odredi na obletnico Prešernove smrti prirejali kulturne mitinge, na katerih so

Cankarju, Levstiku, Janku Premrlu in drugih.

Kongres kulturnih delavcev

Konstituiranje slovenske kulture pa se je pričelo predvsem na osvobojenem ozemlju v Beli krajini leta 1944.

Izvršni odbor Osvobodilne fronte je pripravljala kongres kulturnih delavcev v Beli krajini že za jesen 1943, vendar je sovražna ofenziva te načrte preprečila, ponoven zalet pa so priprave dobile ob novem letu 1944. Za organizacijo sta bila zadolžena Josip Vidmar in slikar Božidar Jakac. Prek kurirskih in radiotelegrafskih zvez

ga ozemlja na Štajersko, kjer pa je v bojih nad Šoštanjem pri Belih vodah padel. Po njem so kulturni delavci v partizanskih enotah na Štajerskem poleti 1. 1944 ustanovili Umetniški klub Kajuh.

Nadaljnja stopnja konstituiranja slovenske kulture v času NOB je ustanovitev Slovenskega umetniškega kluba 3. oktobra, prav tako v Semiču. Ustanovilo ga je 52 umetnikov vseh smeri, za vodjo pa je bil izvoljen slikar Božidar Jakac. Naj med kulturnoumetniškimi skupinami partizanskega gibanja omenimo le še ustanovitev Partizanskega invalidskega pevskega zbora v Kočevskem

Skupina slovenskih kulturnih delavcev v Beli krajini poleti 1944

kulturniki brali Prešernove pesmi, pesmi in citate drugih slovenskih literatov, predvsem pa tedanjega sodobnika Karla Destovnika-Kajuha. Tako Prešernove poezije kot tudi Kajuhove pesmi pa so partizanske ilegalne tiskarne ponatisnile še v času vojne in jih po kurirskih poteh poslale v enote. Predvsem kulturniki so zahtevali literaturo, da so z njo kot z orožjem ohranjali moralo borcev.

Kulturniki, organizirani v Osvobodilni fronti, so že v letu 1941, kmalu po okupaciji, 11. septembra, na plenumu v ljubljanski regiji razglasili kulturni molk. Plenuma so se udeležili znani kulturni delavci in umetniki Josip Vidmar, Prežihov Voranc, Juš Kozak, Edvard Kocbek idr. Drugi plenum kulturnih delavcev ljubljanske pokrajine je bil že ob koncu januarja leta 1942. Vodil ga je Prežihov Voranc. Plenum je ponovno objavil kulturni molk, ki je kulturnike odvrčal od vključevanja v okupatorjeve kulturne dejavnosti in objavljanja svojih umetniških del.

Razmah kulture je pogojevalo tudi poimenovanje partizanskih enot po slovenskih kulturnikih, predvsem literatih. Znale so Prešernova brigada, Gregorčičev bataljon, Gradnikova brigada ter še mnogo enot poimenovanih po Kosovelu,

sta ga sklicala za 4. in 5. januar 1944 v Semiču. Zbralo so je preko sedemdeset kulturnikov. Na njem so brali svoje pesmi Kajuh, Bor, Udovič, Brejc in Vodušek, dramski umetniki so brali in recitali Prešerna, Cankarja, Kosovela in Bevka, peli so slovenske samospeve (Nada in Bogdana), Božidar Jakac pa je razstavljal svoje slike, predvsem tiste iz drugega zasedanja Avnoja. Drugi dan so po posvetu ustanovili dve inštituciji, in sicer Znanstveni inštitut, ki ga je vodil dr. Fran Zwitter, in Slovensko narodno gledališče pod vodstvom Filipa Kumbatoviča-Kalana. Obe inštituciji sta na osvobojenem ozemlju začeli resno delovati, gledališče je imelo svojo prvo premiero na zasedanju Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta v Črnomlju 20. februarja 1944. Nastopilo je s Cankarjevim Kraljem na Betajnovi, uvodna govora pa sta imela direktor Kumbatovič in pisatelj in član IOOF Edvard Kocbek.

Slovenski kulturni delavci so svojo dejavnost na osvobojenem ozemlju močno razvili, pomagali pa so tudi kulturniškim skupinam, ki so delovale v enotah na še neosvobojenih ozemljih po Sloveniji. Kmalu po kongresu kulturnih delavcev v Semiču je Destovnik-Kajuh odšel s svojo kulturniško skupino s 14. divizijo prek hrvaške-

Rogu leta 1943. Ta je proti koncu vojne s svojo pesmijo bodril borce za zaključne spopade, gostoval pa je že celo v tujini, pri zavezniški vojski v italijanskem Bariju.

Prešernov dan in nagrade

Po vojni je nova oblast že leta 1946 z odlokom razglasila 8. februar za Prešernov dan oz. kulturni praznik, prva uradna proslava in podelitev Prešernovih nagrad, tedaj še za kulturo in znanost, je bila februarja 1947. Sredi petdesetih let so nagrado podeljevali za umetnost in humanistično znanost. Po novelizaciji zakona o kulturnem prazniku so uvedli dodatno nagrado Prešernovega sklada, število dobitnikov obeh nagrad pa do leta 1991 ni bilo omejeno. Po najnovšem zakonu pa za umetniške dosežke sklad vsako leto podeli tri Prešernove in največ do šest nagrad Prešernovega sklada.

Med koroškimi Slovenci slovenski kulturni praznik ni kaj prida razširjen. S centralno prireditvijo v Celovcu je sicer zaznamovan, med kulturniki in prosvetarji pa ni množičen. Na podeželju pa so le redka društva (razen častnih izjem), ki temu prazniku posvetijo potrebno pozornost. Prav škoda!

Pripravil Jože Rovšek

»Nikjer vtkana sled«

V založbi Atelier bo spomladi izšla antologija slovenske lirike v nemškem jeziku z naslovom »Nirgendwo eingewebte Spur«. Izdal jo bo koroško-slovenski literat Janko Ferk, dober poznavalec slovenske literature. Antologija bo dopolnjena z biografskimi zaznamki avtorjev, uvod pa je napisal ljubljanski univerzitetni profesor Denis Poniž.

Knjiga obsega 180 strani, vezana v platno pa bo stala 220 šilingov.

Slovenski vestnik čestita:

gospodu **Foltiju Oražetu** z Bele pri Železni Kapli za 52. rojstni dan; gospe **Neži Krautzer** iz Šentpetra za 39. rojstni dan; gospodu župniku **Lampichlerju** iz Šmarjete v Rožu za 80. rojstni dan; gospe **Marici Thaler** z Radiš za 35. rojstni dan; gospe **Neži Lackner** iz Hrašč za rojstni dan in god; gospodu **Francu Melcherju** za 66. rojstni dan; gospe **Agnes Ramusch** iz Strpne vasi za god; gospe **Franciski Pucelj** za rojstni dan; gospe **Mariji Müller** iz Podsinje vasi za 80. rojstni dan; gospe **Kati Ogris** iz Borovelj za rojstni dan; gospodu **Toniju Kogoju** iz Lobnika za 51. rojstni dan; gospodu **Tomiju Rogaunigu** z Radiš za 40. rojstni dan; gospe **Neži Sprachowitz** za rojstni dan in god; za osebne praznike članom društva upokojencev Šentjakob: **Matildi Kartnik** z Bistrice, **Primiju Klemenjaku** iz Šentožbalta, **Franciju Melcherju** iz Bruj, **Neži Kleibner** iz Šentjakoba, **Johani Ulbing** s Kota in **Franciju Storniku** iz Leš; gospe **Neži Zunder** iz Kokij za 70. rojstni dan in god; gospe **Ljudmili Ožgan - Mikulovi materi** za 92. rojstni dan; gospodu **Jožefu Perdacherju** iz Holbič za 55. rojstni dan; gospodu **Toniju Knesu** iz Lobnika za rojstni dan in god; gospe **Mariji Rozman** s Kota pri Pliberku za 78. rojstni dan; gospe

Mili Piskernik iz Sel za rojstni dan; gospodu **Albinu Maletu** iz Sel za 70. rojstni dan; gospe **Pavlini Schöttl** iz Hodiš za 85. rojstni dan; **Tereziji in Pepiju Koširjevima** iz Škofič k zlati poroki; gospodu **Ceniju Pavliču** z Obirskega za rojstni dan in god; gospe **Nežiki Neuwersch** iz Konovec za 80. rojstni dan; gospodu **dr. Francu Vrbincu** iz Srej za rojstni dan; gospe **Mariji Wicher** iz Gorič za rojstni dan; gospe **Pavli Hudl** iz Goselne vasi za rojstni dan; gospe **Mariji Rohrmeister** iz Vinogradov za rojstni dan; gospe **Nani Mak - Špičjakovi** iz Sel za 85. rojstni dan; gospe **Loni Užnik - Hajnžičevi** iz Sel za rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev Pliberk: **Nežki Lubas** iz Vogrč, **Veri Amenitsch** iz Pliberka, **Nežiki Pečnik** iz Šmihela, **Pavli Rozenzopf** iz Breške vasi, **Rozi Kordesch** iz Nonče vasi, **Nežiki Knor** iz Ponikve, **Alojziji Müller** iz Vogrč in **Doroteji Domej** iz Vogrč; **Marjani Polcer** in **Bernardu Sadovniku**, ki bosta v soboto stopila pred poročni oltar, obilo sreče in medsebojnega razumevanja; gospe **Zofi Oraže** z Obirskega za rojstni dan; gospodu **dr. Romanu Schellandru** iz Borovelj za rojstni dan; gospe **mag. Mariji Jurč-Pahor** iz Trsta za rojstni dan.

OBČNI ZBOR

Bogata bera Pevskega društva »Sele«

Ponosni na bogato kulturno ustvarjalnost v pretekli delovni dobi so lahko člani Pevskega društva Sele. Na občnem zboru v sredo, 18. januarja, v farnem domu se je marsikdo samo čudil nad številom koncertov in nastopov, pri katerih je zbor sodeloval in nad pestrim programom, ki ga je od zadnjega občnega zbora sem osvojil. Težišča delovanja so bila Haydnova maša, s katero so Selani med drugim gostovali v Šentprimozu, snemanje in izdaja kasete »Tu v planinah smo doma«, turneja na Češko skupaj s Suškim oktetom (tam jih je spremljal rojak dr. Zdravko Inzko), uprizoritev »Slovenskega božiča« in pa seveda navezanje stikov s holandskim moškim zborom »De Karawanken« in njegovo gostovanje v Selah ter v Šentprimozu.

Za uspeh pa je bilo seveda zelo pomembno, da so v Selah znali v zbor vključiti mladino in da so dobro rešili vprašanje

zborovodje, za kar so pridobili Romana Verdela.

Delovni načrt za letos oz. za novo delovno obdobje je okvirno že izdelan. Oktobra bo zbor vrnil obisk holandskim pevcem in ob tej priložnosti naj bi bila izvedena tudi turneja po sosednjih državah. Trden sestavni del novega delovnega programa pa bo odslej vsakoletni pevski koncert zbora z novim programom. Seveda pa bojo delu z mladino in njenemu vključevanju v zbor v Pevskem društvu Sele posvetili veliko pozornost.

Volitve so prinesle nekaj sprememb v odboru. Predsednik je ostal Herbert Kulmesch, podpredsednica pa je Marija Oraže. Tajniško mesto je prevzel Roman Roblek, namestnica je Germana Jug, blagajničarka pa je Manuela Pristovnik. Zborovodji sta mag. Roman Verdel in mag. Pavel Olip. Zdaj je po geslu »Veselo na delo!« treba le še zavijati rokave.

Franc Wakounig

NSKS – KKZ

Podeljena 16. Tischlerjeva nagrada

V ponedeljek, 23. januarja, zvečer sta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza podelila 16. Tischlerjevo nagrado. Letošnji dobitnik je Blaž Potočnik iz Toronta, povojni politični emigrant in kulturni delavec med Slovenci v Kanadi. Podelitev je predsednik KKZ dr. Janko Zerzer utemeljil z besedami pokojnega dr. Tischlerja, naj »naše delo služi kulturni povezanosti z materinskim narodom«. In v to da je vključeno tudi domstvo, čigar »vsega priznanja in spoštovanja vreden član je brez dvoma Blaž Potočnik iz Toronta v Kanadi«.

Nagrajenec je sodeloval v slovenskih kulturnih društvih in pevskih skupinah v Kanadi in poučuje tudi na tamkajšnji slovenski sobotni šoli, ustanovil pa je tudi skupino slovenskih skavtov v Kanadi.

Podelitev je pevsko olepšal MePZ »Gallus«, katerega je nagrajenec vodil na turnejah po Severni Ameriki, Tanja Vidmar iz 2. letnika Dvojezične trgov-

ske akademije v Celovcu, zmagovalka govorniškega natečaja slovenskih in dvojezičnih višjih šol, pa je ponovila svoj govor in dobila podarjeno potovanje v eno od evropskih prestolnic.

Ob robu:

Blaž Potočnik, čeprav koroškim Slovencem bolj ali manj neznan, je nedvomno zavzet kulturni delavec med Slovenci v Kanadi. Vendar pa nosijo nagrade, kakršna je npr. Tischlerjeva, simbol-

no znamenje, ne samo za nagrajence, pač pa tudi za širše občinstvo, kateremu naj bi bili ti ljudje za zgled.

Odločitev NSKS in KKZ, da podelita nagrado osebi, ki prihaja iz vrst nekdanje politične emigracije, ki je bila tedaj tesno povezana z medvojnimi okupatorjem, pa je prav ob 50. obletnici poraza nacizma in fašizma vprašljiva zadeva in nikakor ne more biti v smislu sprave.

S. W.

Predsednik NSKS Matevž Grilc, nagrajenec Blaž Potočnik in predsednik KKZ Janko Zerzer

SARAJEVO – MOJA BOLEST

Maruša Krese: Besede

Pri založbi »Drava« je konec lanskega leta izšla že tretja zbirka slovenske pesnice, pisateljice in novinark Maruše Krese z zelo prozaičnim in hkrati globoko izpovednim naslovom »Besede«. Pesnica, ki živi v Berlinu, a je pravzaprav na stalnem potovanju, ob sarajevski tragediji ni hotela ostati nedelavna. Z izredno angažirano pomoč in poročala za tuje radijske postaje in časopise.

Kot umetnica pa je bila iz notranje nuje prisiljena, da doživeto bolečino izrazi tudi v pesmi; samo poročila o dejstvih so zanj premalo. Pesem zmora preseliti bolj kot še tako podrobno poročanje, bolj kot grozljive slike nasilja, bede in obupa, zmora pa posredovati tudi čisto človeško upanje in hrepenenje. In v tem je Maruša Krese mojstrica. Njene pesmi so brez patetike, so ugotavljanje, a prizadeto, njena notranjost ne more ubežati pred bo-

lečino in nemočjo v drugo geografsko širino.

Vseeno je, kje sedim.

V mestu, kjer je padel zid,

ali v mestu, kjer je zrasel zid.

Vseeno, kje me zgrabi obup,

da se je življenje že zdavnaj končalo.

Zbirka pesmi o Sarajevu so še pred izvirnikom v slovenščini izšle v prevodu pod naslovom »Pjesme iz Sarajeva« v založbi ZID v Sarajevu.

Veš, da boli,

ko pridem v okupirano mesto,

veš, da boli,

da tam srečam človeka,

ki mi je tako podoben,

da ga lahko sovražim

ali umrem od bližine.

Veš, da boli,

ko odhajam

in sedim v vojaškem letalu,

s svinčeno vesto na sebi

in brez sramu zajokam.

Jezik je duša

Janko Messner

Pa Pavlejš pa pá-pá pa drugobart druž!

Pa pravi g. Kuj v NT 18. novembra preteklega leta takole: Čeprav si postajata Koroška in Slovenija vedno bolj simpatični, »pa« je generalni konzul dipl. inž. Jože Jeraj v nekaterih vprašanjih zelo nezadovoljen...

»Čeprav« uvaja dopustni odvisnik, je torej veznik (Binde-wort), saj povezuje glavni stavek »je generalni konzul nezadovoljen ...« z odvisnikom »čeprav si postajata K. in S. simpatični«. Obrnimo to podredje tako, da bo stal glavni stavek pred odvisnikom, pa bomo kar koj spoznali, da je »pa« brez posla, zato naj se hitro hitro skida iz tega podredja:

Generalni konzul je v nekaterih vprašanjih še zelo nezadovoljen, čeprav si postajata Koroška in Slovenija vedno bolj simpatični. Torej bi bil moral to misel zapisati takole:

Čeprav si postajata Koroška in Slovenija č e d a l j e bolj simpatični, je generalni konzul z nekaterimi s t v a r m i še zelo nezadovoljen!

Vprašanja so vprašanja, ne moreš biti z njimi (kaj še v njih!) niti zadovoljen niti nezadovoljen. Z n e r e š e n i m i vprašanji pa je stvar že spet drugačna.

Sicer pa se vrnimo k »pa« – jem, se pravi k njihovi mnogostranski uporabnosti:

1. za zavrnitev s popravkom: Pob besed še ne zna. Pa jih zna, saj ga še nisi izprašal.

2. za poudarjanje ugibanja: Nekdo te išče. Kdo pa?

3. za krepitev veznika: Močen ni, pač pa gibčen.

4. za rahlo nasprotovanje: V deželi je bil mir, ki pa ni bil mir.

5. za vzročno-posledično razmerje: Boji se, pa se skriva.

6. za poudarjanje nasprotja: njegova mora obveljati, pa če se vsi na glavo postavijo.

7. za sočasnost ali zaporednost: Jej pa pij! Molči pa se uči! Sam sem to slišal pa videl. Poberi svoje stvari pa odidi!

8. za stopnjevanje poudarjanje besed ali stavkov: Pob je nemaren pa len pa nagajiv, hodi samo v kino pa gleda televizijo pa bere stripe

9. za izražanje namena: pojdi pa zapri vrata!

10. za navezovanje na prej povedano: Pa naj bo po tvojem. – Nô-pa? je vprašal in zazelhal.

PRED PREMIERO

V Borovljah iščejo korenine

Igralska skupina SPD »Borovlje« se pripravlja na premiero predstave »Naše korenine« v soboto, 4. februarja 1994, ob 20. uri pri Cingelcu na Trati. Pono-vitev bo v nedeljo, 5. 2. 1995 popoldne. To je že peta predstava zapored, ki jo bojo Borovljanci uprizorili po obnovi kulturnega doma pri Cingelcu. Pri »Naših koreninah« sodeluje dvanajst igralcev, režiser pa je Bogomir Veras, ki se poleg Franceta Prešerna in Dominika Smoleta predstavlja kot soavtor besedila. Vsebina igre je pokristjanjevanje Slovencev (v šestem stoletju) po motiviki »Krst pri Savici« in tudi ustoličevanje karantanskih knezov (15. / 16. stoletje), ki je kot motiv upodobljeno na odrski zavesi pri Cingelcu. Torej časovno

kar krepak razmak. V okviru letošnjega Rožanskega izobraže-

valnega tedna (RIT '95) je predvidena dodatna ponovitev. f.w.

Odprtje razstave
Gottfrieda Loiskandla

in koncert
Adija Smolarja

sobota,
28. 1. 1995
19. 00

kulturni dom
na Radišah

PRIREDITVE

ČETRTEK, 26. 1.

- ŠMARJETA v Rožu, v župnišču – Katoliška prosveta in mladina
- 19.30 Mamila in alkohol – zakaj iščemo drogo? Pogovor z Christiane Marin, posvetovalnica za zasvojene, Caritas

PETEK, 27. 1.

- BILČOVŠ, v avli ljudske šole – SPD »Bilka«
- 20.00 Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku
- CELOVEC, pri Joklnu – Založba Drava, GAV
- 19.00 1995 – leto tolerance; Kaj je toleranca? Eno vprašanje, osem odgovorov. Literarno branje.

SOBOTA, 28. 1.

- VOGRČE, pri Florjanu – Strojni krožek
- 9.00 Občni zbor podjunskega krožka za strojno in drugo vzajemno pomoč kmetom, nato predavanje dr. Hansa Madritscha »EU – podpore«
- TINJE, v Domu
- od 9.00 do 17.00 Simpozij: Cerkev na Koroškem leta 1945, pred. univ. prof. dr. Karl H. Frankl, univ. prof. dr. Maximilian Liebmann, dr. Peter Tropper
- ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja« in »Valentin Polanšek«
- 19.30 Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku
- ŠMIHEL, v farni cerkvi
- 18.30 Liturgija po vzhodnem obredu; pojejo MoPZ »Valentin Polanšek«, MoPZ SPD »Borovlje« in MoPZ »Foltej Hartman«, vodi Božo Hartman
- RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
- 19.30 Odprtje razstave del Gottfrieda Loiskandla, nato koncert Adija Smolarja
- OBIRSKO, v gostilni pri Kovaču – Alpski klub »Obir«
- 20.00 Pojedina svinjske glave, za ples igra ansambel »Pauz und Hedin«

NEDELJA, 29. 1.

- SELE, pri Pušelču – DSG Sele/Zell
- 13.00 Društveno prvenstvo v smučanju
- TINJE, v Domu
- 18.00 Začetek seminarja za žene (do petka, 3. febr., do 16.00); vodita mag. Francka Kropiunik in Slavica Kelich

TOREK, 31. 1.

- ŽELEZNA KAPLA, v zadrugi – Strojni krožek
- od 10.00 do 16.00 Servisna služba strojnega krožka, na vprašanja bo odgovarjal Franc Wutte

SREDA, 1. 2.

- TINJE, v Domu
- 19.30 Tradicionalna kitajska medicina in zahodna šolska medicina, predava prof. dr. inž. Dušan Nendl, Maribor
- TINJE, v Domu
- 19.30 Slike in glasba Evrope, tri predavanja z diapozitivi in glasbo, spremlja P. Cornelius Dings

PETEK, 3. 2.

- ŠENTJAKOB, farni dom – SPD »Rož«
- 20.00 Koncert – Janez Gregorič, kitara – predvaja skladbe od baroka do danes

SOBOTA, 4. 2.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
- 20.00 »Naše korenine«, premiera, priredba in režija Bogomir Veras, nastopa domača igralska skupina
- ROŽEK, v gostilni Woschitz na Muti – KD »Peter Markovič«
- 20.00 E. Kishon: Poročni list; gostuje gledališka skupina iz Sel
- HODIŠE, pri Svetiju na Plešerki – SPD »Zvezda«
- 20.00 Hodiški ples, igra sekstet Šibovnik, sodelujejo Hodiški oktet, Familiengesang Ruppig-Samonig. Srečolov.
- ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD »Danica«
- 20.00 23. ples »Danice«, igra ansambel »Alpe-Adria sekstet«. Bogat srečolov.

NEDELJA, 5. 2.

- SVEČE, na pokopališču – ZKP
- 11.00 Spominska svečanost
- BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD »Bilka«
- 14.30 E. Kishon: Poročni list; gostuje gledališka skupina iz Sel
- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
- 17.00 »Naše korenine«, ponovitev, priredba in režija Bogomir Veras, nastopa domača igralska skupina

SREDA, 8. 2.

- CELOVEC, v ORF teatru – SPZ, KKZ
- 19.30 Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku, nastopa »ansambel DRAVA«

ČETRTEK, 9. 2.

- TINJE, v Domu
- 19.30 Zgodnja in visoka renesansa, barok v Italiji

SPD BILKA

vabi na

PRIREDITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

v petek, 27. januarja 1995, ob 20.00

v avli ljudske šole v Bilčovsu

SODELUJEJO:

Moški zbor »Bilka«, Hiroko Nohara – sopran,
Gabrijel Lipuš – bariton, Junji Mitsuishi – klavir,
Kristijan Filipič – flavta, Helga Pöcherstorfer – violina, Barbara
Puchegger – violina, Iris Trefalt – viola, Niko Houška – čelo
dramski igralec Polde Bibič

SPD Zarja in SPD Valentin Polanšek

vabita na

PRIREDITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

v soboto, 28. januarja 1995, ob 19.30

v farni dvorani v Železni Kapli

SODELUJEJO:

Hiroko, Nohara – sopran, Gabrijel Lipuš – bariton, Junji Mitsuishi –
klavir, Kristijan Filipič – flavta, Helga Pöcherstorfer – violina, Barbara
Puchegger – violina, Iris Trefalt – viola, Niko Houška – čelo
dramski igralec Polde Bibič, otroška recitatorska skupina;
režija Poldej Zunder,
mešani pevski zbor SPD Zarja pod vodstvom Gabrijela Lipuša
Prisrčno vabljeni! Prireditvi je omogočila in podprla Slovenska prosvetna zveza

Dvojezična zvezna trgovska akademija – šola z evropskim izobraževalnim profilom

Šola nudi, kot druge trgovske akademije, solidno gospodarsko in splošno izobrazbo.

Značilnosti Dvojezične zvezne trgovske akademije:

- bilingvalni pouk (nemščina, slovenščina)
 - pouk tujih jezikov (angleščina, italijanščina)
 - mednarodna šolska partnerstva
 - stiki s šolami in podjetji v prostoru Alpe-Jadran
- Najboljša izobrazba za menedžerje z znanjem slovenščine – strokovnjaki za evropske države s slovanskimi jeziki
- Po petih letih izobraževanja šola omogoča: maturo, pravico do študija, obratne usposobljenosti.
- Sprejemni pogoji: zaključek 4. razreda glavne šole ali gimnazije, uspešen zaključek sprejemnega izpita.
- Prijave: od 20. 2. do 27. 2. 1995. Sprejemni izpit 6. 7. 1995. Prijavnice dobite v ravnateljstvu DZTAK, 9020 Celovec, Trg prof. Janežiča 1, tel 0463/38 24 00.

Maja Amrusch-Hoja, voditeljica šole

Vpisovanje v Višjo šolo za gospodarske poklice in v Gospodarsko šolo v Šentpetru

bo letos od 20. do 28. februarja.

Gospodinska šola je smiselna alternativa k politehničnemu letniku. Poudarek: računalništvo, obdelava besedil, kuharstvu in strežba, gospodinjstvo, predelava tekstilij.

Višja šola za gospodarske poklice vodi v petih letih do mature in s tem odpre pot na Pedagoško akademijo in na vse univerze. Po uvedbi šolske avtonomije pa ima izobrazbena smer poseben poudarek na turizmu in gostinstvu.

Pogoji za sprejem: Uspešno zaključena 8. šolska stopnja na ljudski šoli, glavni šoli ali gimnaziji. Vsaj osnovno znanje obeh deželnih jezikov. Za Višjo šolo sprejemni izpit, ki bo v sredo, 5. julija 1995 na šoli.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni, po pošti ali po telefonu. Tiskovine za prijavo so na voljo v šolski pisarni, ki je vsak dan odprta od 8. do 15. ure, v sobotah do 12. ure, ali pa pri poklicnem svetovalcu na vaši šoli. Izpolnjene prijavnice oddajte osebno ali pa jih pošljite na šolski naslov vsaj do 28. februarja 1995. Priložite originalno polletno šolsko obvestilo ali od ravnatelja potrjen prepis.

Naslov:

Višja šola za gospodarske poklice
Šentpetar 25, A-9184 Šentjakob
tel. 0 42 53 / 27 50, fax 27 50 15

Dr. Janko Zerzer, vodja šole

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 29. 1.

13:00 ORF 2

PONEDELJEK, 30. 1.

16:20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

- Zahvala vsem Slovincem v zdomstvu, ki so v povojnem času izpričevali svojo povezanost s koroškimi Slovenci: 16. Tischlerjeva nagrada Blažu Potočniku.
- Koroške impresije v avstrijskem parlamentu: Franz Wiegele na razstavi avstrijskih narodnosti.
- »Karavanke«: Tujci in tujke kljub isti narodni pripadnosti ... Sožitje dijakov in dijakinj s Koroškega in iz Slovenije je tema barvnega igranega filma »Karavanke«. Po odpravljenih mejah so se bolj kot kdajkoli pokazale razlike med tako imenovanimi zamejskimi in matičnimi Slovenci in Slovenkami.
- Film mladje »Koroške dijaške zveze se je problema lotil z dijaki Zvezne dvojezične trgovske akademije v Celovcu. V glavnih vlogah: Nataša Žigon in Tamara Ojdanič.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 26. 1.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 27. 1.

18.10 Kulturna obzorja

Sobota, 28. 1.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 29. 1.

6.30 Dobro jutro na Koroškem –

duhovna misel

18.10 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 30. 1.

18.10 Medkulturno sožitje zasipava jarke. – 10 let po ustanovitvi dvojezičnega otroškega vrtca v Škofičah.

Torek, 31. 1.

18.10 Partnerski magazin

Sreda, 1. 2.

18.10 Društva se predstavljajo

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

SLOVENSKA GIMNAZIJA

Sodelovanje z Univerzo Southampton

Angleži se začenejo zanimati za manjšine, med drugimi tudi za slovensko na Koroškem. Prospekt Slovenske gimnazije v angleškem jeziku.

Pred nedavnim je slovenska gimnazija v Celovcu prejela pismo Univerze v Southamptonu (oddelek za moderne jezike), v katerem nas naprošajo za podporo pri raziskovalnem projektu, ki naj bi se imenoval: »Explorations in Border Country: Language and Identity in Central Europe.« Po naše: »Raziskovanja v obmejni deželi: Jeziki in identiteta v centralni Evropi.« Težišče teh raziskovanj naj bi bilo v tem, kakšno vlogo igra jezik v razvoju in nastajanju identitet z ozirom na politične, socialne in kulturne spremembe. Tokrat je v središču njihove pozornosti slovenska manjšina na Koroškem, nemško govoreča manjšina na Madžarskem in Češkem ter Lužiški Srbi v Nemčiji.

Bralec tega članka se bo vprašal, le kako, da se je Univerza Southampton obrnila za podporo na slovensko gimnazijo. Kot profesorica angleščine s ponosom ugotavljam, da smo v zadnjih letih imeli vrsto angleških asistentov (prvi je bil Američan), ki so nas in nas še vedno podpirajo, nam svetujejo pri pouku angleščine. Lansko leto je bil pri nas asistent Ben Madden, ki je s svojim temperamentom navduševal naše učence za angleščino; veliko stikov je imel z njimi tudi zunaj šole. O tem, kako se je pri nas počutil, in o svojem navdušenju

nad mladimi Korošci ter o atmosferi na slovenski gimnaziji je zapisal nekaj misli tudi za šolski prospekt, ki je izključno v angleškem jeziku. Izdali smo

kontakt med njegovo univerzo in slovensko gimnazijo. Tega se seveda zelo veselimo, saj je skrajni čas, da Angleži (!) kot tudi drugi prebivalci Evropske unije kaj več zvejo o slovenski manjšini v Avstriji. Izkušnja iz Bonna mi je pokazala, da si Evropejci pod imenom »Slovenec« predstavljajo le prebivalca naše matične domovine Slovenije. Iz tega se da sklepati, da imajo profesorji zgodovine pred sabo še veliko dela.

Mislím, da je treba poudariti, da imajo prav dimenzije šol, kot je slovenska gimnazija v Celovcu, izreden pomen v »novi« Evropi. Z večjezičnostjo in pripravljenostjo navedovati stike z drugače govorečimi potrjujemo, da se zavedamo, kam nas vodi pot. Naj to izrazim z besedami enega izmed mojih učencev: »Na pravi poti

smo.« Ostati moramo pogumni, našim mladim pa svetovati, naj se ne bojijo kontaktov z drugimi, jim utrjevati zavest, da smo bolj mobilni kot drugi ter da brez mobilnosti v Evropski uniji nihče nima možnosti za uspeh. Varovati kulturo in ideale naših prednikov je eno, reagirati na hitre spremembe današnjega časa pa je kvaliteta, ki naj bi si jo mladina pridobila predvsem v šoli.

P. S. Univerzi Southampton smo prijazno odgovorili, ji obljubili vso pomoč, ji ponudili prve informacije. Ko nas bo spomladi obiskal sam profesor s te univerze, bomo skušali naše obljube tudi izpolniti.

Prof. Hema Cesnovar

ga lani jeseni. Nanj smo lahko ponosni, saj je naš prispevek k multikulturalnosti v novi Evropi. Priznanja zanj smo dobili iz ministrstva za šolstvo na Dunaju, od koroškega deželne glavarja dr. Zernatta in Deželnega šolskega sveta. Uspešno smo ga predstavili v Bonnu in Bratislavi; neka gimnazija v Celovcu baje po našem zgledu marljivo pripravlja svoj prospekt – seveda v angleščini.

Naj se vrnem k izhodiščni ideji mojega pisanja. Ben Madden je študent Univerze Southampton, po vrnitvi iz Avstrije pa je z navdušenjem pripovedoval svojemu profesorju o Slovencih na Koroškem. To je bil tudi povod za omenjeni

RAZSTAVA MALIH FORMATOV

Plemenitenje vsakodnevnih predmetov

Maloformatna umetniška dela Rudija Benetika, Caroline, Sylvije Kummer, Susanne Popelke in Sabine Straub razstavlja do 4. februarja galerija Slama na celovškem Benediktinskem trgu. Ta galerija si je predvsem v preteklih letih s pogumnimi in samosvojimi razstavami pridobila

bila sloves kvalitetnega in usmerjajočega ter vsebinsko zahtevnega in v vsakem oziru odmevnega razstavnega prostora, kjer naraščaj in mladi umetniki razstavljajo z isto samoumevnostjo kot priznane osebnosti in kjer vsebinsko-tematskim in izraznim smerem in sredstvom niso postavljene meje.

Prav razstava maloformatnih umetniških del je najboljši dokaz za zgoraj zapisano, kajti format je dejansko edino vezi-vo, ki eksponate omenjenih umetnikov druži.

Dela posameznih razstavljalcev odlikujejo strog individualizem, redukcija na najosnovnejše črte oz. robove in profil ter prenos iz praktične ravni na umetniški podest, pri čemer predmeti svojega izvora in prvotnega pomena ne izgubijo. Slednje prav posebej velja za Rudija Benetika, čigar dela kot

prva zbodejo obiskovalca v oči. Rudi Benetik kot malokdo obvlada umetnost, da z najskromnejšimi sredstvi predmeti vsakdanje rabe povzdigne na umetniško raven in jih tako oplemeniti. To mu uspe z izjemno fantazijo in občutkom za prostor in funkcijo predmeta v novi umetniški izpovedi in okolju. Presenetljivo dober dokaz za to je zarjavela stara svetilka, ki se »spremeni« v »Tempelj« in tako dobi skoraj religiozno-mistično vlogo. Višeč rdeč plod ta občutek dodatno pogloblja. Primer radikalne redukcije pa je zeleno pobarvana »Kmetija«, postavljena v najtemnejši in tudi najhladnejši kot hodnika. S tem Benetik skuša opozoriti na napetost med ekologijo in ekonomijo: kljub vse večji ekološki zavesti in zavzemanju za naravo in zdravo prehrano propada vse več kmetij oz. vse manj ljudi

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Ženske in brezposelnost

Piše dr. Štefka Vavti

Med leti 1983 in 1991 je brezposelnost žensk narasla za celih 84 odstotkov, medtem ko je svoje delovno mesto izgubilo le 16 odstotkov moških – to je pokazala študija o brezposelnosti, ki jo je izdelala uprava delovnega trga, zdaj preimenovana v servis delovnega trga.

V zadnjih letih se je menda položaj žensk na delovnem trgu bistveno izboljšal. Vsaj teoretično. V praksi pa se kaže slika, ki ni nič kaj boljša od zgoraj omenjene. Znanstvenica Ulrike Richter, ki deluje na inštitutu za mestne in regionalne raziskave akademije znanosti, je zbrala vse podatke zadnjih tridesetih let o ženskah na delovnem trgu.

Pri tem je spoznala, da brezposelnost žensk nikakor ni problem konjunktura. Posebno za starejše ženske – pri čemer je treba omeniti, da se »starost« prične pogosto že pri tridesetih, petintridesetih – in za ženske z otroki, ki so težje prilagodljive, so možnosti in perspektive na delovnem trgu slabe. Nekoliko bolj je gre menda tistim ženskam, ki nimajo otrok, predvsem pa tistim, ki so slabo kvalificirane in so zato delodajalcu na razpolago kot »poceni delovna sila«.

Njihove možnosti še bistveno narasejo, če so poleg tega mlade, če niso zahtevne in če so pripravljene potovati iz svojega domačega kraja na delovno mesto.

Čeprav je zvezno ministrstvo za delo in socialne zadeve leta 1986 izdelalo obširen političen program za ženske na delovnem trgu, ki vsebuje vrsto ukrepov, na primer podpiranje ženskih iniciativ, izboljšanje poklicnih možnosti, razvoj posvetovalnic za brezposelne ženske in dekleta, izboljšanje možnosti za varstvo otrok ipd., se situacija žensk na delovnem trgu v praksi ni velikokaj izboljšala. Leta 1993 je bilo težišče akcij takratne uprave delovnega trga na področjih zvišanja poklicne kvalifikacije žensk in pomoči starejšim ženskam, ki se – po letih, ko so se posvetile otrokom in družini – želijo ponovno zaposliti.

Če pri tem upoštevamo že omenjene izsledke študije Ulrike Richter, se bomo morale prej ali slej vprašati, zakaj naj se sploh še izobražujemo, ko pa s tem znatno zmanjšamo svoje poklicne možnosti. Ali je res naraslo povpraševanje po diplomiranih gospodinjah, doktoricah, ki se posvečajo predvsem vzgoji svojih otrok ...

Slovenska prosvetna zveza
in Krščanska kulturna zveza

vabita na

osrednjo prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku

v sredo, 8. februarja 1995, ob 19.30 uri

v gledališču ORF v Celovcu

Program bo z uglasbeno liriko izvajal ansambel Drava

hoče kmetovati in živeti od zemlje in trdega težaškega dela na njej. Kar strokovnjakom ne uspe povedati v nešteti razpravah in straneh, je umetnik molče izpovedal z maloformatno umetnino »Kmetija«.

»Kleinformate-Mali formati« traja do 4. februarja in je odprta od ponedeljka do petka med 10. in 12. ter 14. in 18.30 uro in ob sobotah med 9. in 12. uro.

Franc Wakounig

NAGRADE za reševalce križank

Vsem, ki ste se odzvali in pravočasno poslali rešitve nagradnih križank, prav lepa hvala!

Tokrat je imela križanka za odrasle nekoliko težko zanko, medicinsko ime za jajčnik, ki se pravilno glasi OOFOR (Vrbinc: Slovar tujk, str. 504), kombinirano pa je bilo s solmizacijskim zlogom, ki pa ne more biti VA ali GA, kakor so nekateri napisali, ampak je lahko

samo eden izmed: do re mi fa sol la si do, v primeru naše križanke FA.

Prav tako pa nekateri reševalci niso povsem razumeli, kaj hočemo. Razpis je bil za pravilno rešitev križanke, ne pa le za pravilno novoletno geslo »Pogumno v novo leto«, zato teh rešitev nismo mogli upoštevati za žrebanje prve nagrade, temveč le druge in tretje.

Zahvaljujemo se g. Ilki Müller-Vavti, ki je v svojem krogu na Dunaju zbrala številne rešitve in nam jih poslala, vendar (žal) pri najtežjem mestu OOFOR vse napačne. Kljub temu pa za požrtvovalnost prejme »priznavno« nagrado – knjižni dar SPZ.

IZŽREBANI REŠEVALCI

Otroci: 1. smučali ali snowboard ELAN – Marja Alena Šipko, Dunaj, 2. in 3. otroške mladinske knjige in kasete – Maja Kolter, Podgrad in Silvester Vavti, Podgrad.

Odrasli: brezplačen Vestnikov izlet 1995 Martina Traunik, Malčape, 2. in 3. knjižna darova Slovenske prosvetne zveze Jože Srienec, Gradec in Jože in Danica Dovžan, Ljubljana.

Čestitamo!

Uredništvo

KOŠARKA

Zmaga in poraz mladih

SAK mladinci

- BBC (54:10) 84:24

Martin Majhen 22, Nejc Jager 18, Tomaž Jager 17, Tomi Hribnik 11, Stojan Vavti 9, Filip Ereiz 6, Marko Kvežnik 2.

Gladka zmaga slovenskih košarkarjev, saj so nasprotnika nadigrali na vseh linijah. V prvem polčasu je nasprotnik zadel le petkrat v polno, košarkarji SAK pa so polnili koše. Če bi z enako vneto nadaljevali tudi v drugem polčasu, bi bil končni rezultat lahko še znatno višji. Tako pa so igrali

Nejc Jager, je letos najuspešnejši metalec na koš

le bolj rekreacijsko in kljub temu zmagali z 89:24.

UNION Celovec

- SAK mladinci 74:71

Da ni vsaka tekma lahka in že vnaprej dobljena, so mladi košarkarji SAK spoznali v tekmi proti SU Celovec. V napeti igri, v kateri se je vodstvo v koših menjalo - slovenski košarkarji so vodili tudi že z devetimi točkami, a so morali končno tekmo zapustiti kot poraženci. Tekma se je končala s 74:71 za Union Celovec.

SMUČANJE

Tatjana in Birgit deželni prvakini ASKÖ

Ob koncu preteklega tedna sta smučarki šentjanskega športnega kluba dosegli pomembna rezultata, in sicer vsaka v svoji skupini prvi mesti na deželnem tekmovanju ASKÖ v Zell am Seeju.

Prvi dan je bila v slalomu Tatjana Zablatnik v svoji skupini mladina I prva in tako postala deželna prvakinja, Birgit Filipič pa je v svoji skupini mladina II osvojila drugo mesto.

Drugi dan je v veleslalomu Birgit Filipič v skupni uvrstitvi osvojila drugo mesto, v svojih skupinah pa sta bili obe tekmovalki prvi.

V soboto je bilo tekmovanje v Innerkremsu v superveleslalomu. Birgit Filipič je v svoji skupini spet zmagala, Danijel

Užnik pa je bil najboljši v celotni mladinski skupini. Tatjana in Birgit za osvojitev deželnih naslovov iskreno čestitamo!

Rožanski pokal

V nedeljo je na Kopanjah nad Šentjakobom potekalo tekmovanje v veleslalomu za Rožanski pokal. Udeležilo se ga je preko 90 mladih.

REZULTATI:

Otroci I (dekl.): 1. Michaela Mautz (Sele), 2. Nadja Kues (Šentjanž), 3. Daniela Sticker (Rožek).

Otroci I (deč.): 1. Markus Steiner (Borovlje), 2. Michael Sablatnik (Šentjanž), 3. Armin Michenthaler (Borovlje).

Otroci II (dekl.): 1. Stefanie

Fritz (Borovlje), 2. Viktoria Rauter (Borovlje), 3. Isabel Sablatnik (Šentjanž).

Otroci II (deč.): 1. Pepi Dumik (Področja), 2. Norbert Juch (Borovlje), 3. Ralf Fister (Področja).

Šolarke I: 1. Karina Laußegger (Borovlje), Katrin Rust (Šentjanž), 3. Katrin Röttig (Borovlje).

Šolarji I: 1. Peter Erjautz (Borovlje), 2. Marko Roblek (Sele), 3. Friedrich Mak (Sele).

Šolarke II: 1. Brigitte Esel in najboljša dneva (Šentjanž), 2. Andrea Lutz (Borovlje), 3. Andrea Kruschitz (Šentjanž).

Šolarji II: 1. in najboljši dneva Marco Fister (Področja), 2. Martin Sleik (Šentjanž), 3. Markus Slanschek (Šentjanž).

SANKANJE

Družabna in zanimiva tekma v Lepeni

Sobotni sneg je v dobrih dveh urah pošteno pokrival že pripravljeno progo za nedeljsko sankško tekmo po Mlačnikovi cesti v Lepeni, na katero je vabila športna sekcija Slovenskega prosvetnega društva »Zarja« v Železni Kapli. Zato so se pridni organizatorji že v zgodnjih nedeljskih dopoldanskih urah odpravili s traktorji in lopatami na pot in belo progo, še preden so prišli prvi sankarji, spet pripravili za tekmovanje.

Po razdelitvi startnih števil v gostilni Rastočnik se je 71 tekmovalcev in tekmovalk odpravilo po 1,2 km dolgi progi skozi zasnežen gozd in preko velike frate na start. Ob 13. uri se je pričelo tekmovanje. Proga ni bila nevarna in zato za staro in mlado primerna. Precej rod sneg je marsikatero tekmovalca prisilil, da je na nekoliko ravnem odseku sankam pod seboj pomagal z nogami. Večina pa je po že nabranih izkušnjah s pravim voskom na okovih brez zastojev hitro privozila skozi cilj. Vedno več tekmovalcev, ki so že dosegli cilj, in gledalcev se je potem zbiralo okoli snežne »teke«, kjer so jim pridne roke postregle z zasluženimi pijačo in okusno klobaso. Ko je še zadnji pripeljal skozi cilj, je

bil prvi del tekmovanja zaključen. Po polurnem odmoru se je še 58 tekmovalk in tekmovalcev odpravilo na start, da se pomerijo še v dvojicah. Ker je bilo to pravo ljudsko sankanje, pri katerem je pri večini prevladovalo olimpijsko prepričanje, je bilo pri tekmovanju dvojic tudi dosti smeha in zabave. Kljub temu je bila ta športna prireditev organizacijsko dovršeno izpeljana, za kar so seveda poleg organizacijskih vodij poskrbeli tudi elektronsko natančni časomerilci Slovenskega športnega kluba Obir. Ko se je po zaključku tekme žirija odpravila na izračunavanje rezultatov in končnih uvrstitev, je okoli »odprte kuhinje« nastala prava ljudska veselica. Nasmehani ludeleženci in tekmovalci so se sredi belega travnika veselili, da je tekma tako lepo uspela. Pred razdelitvijo zasluženih nagrad se je še predsednik »Zarje« Jože Blajs v imenu društva iskreno zahvalil vsem, ki so pomagali pripraviti progo, izpeljati tekmo, vsem pridnim pomagačem in organizatorjem »odprte kuhinje«, časomerilcem, lastniku proge, gostiteljem, vsem darovalcem nagrad in seveda vsem tekmovalcem in gledalcem. Ko so prvi trije iz

vsake skupine prejeli zaslužene nagrade iz rok vodje športne sekcije SPD »Zarja« Alberta Rozmana, je bil uradni del prireditve zaključen.

REZULTATI

Šolarke I: 1. Dana Smrtnik, 2. Anika Netschmer, 3. Sabrina Žura.

Šolarke II: 1. Manuela Jung, 2. Verena Maloveršnik.

Šolarji I: 1. Michael Žura, 2. Karl Trautschnig, 3. Toni Smrtnik.

Šolarji II: 1. Martin Trautschnig, 2. Harald Božič, 3. Dominik Rozman.

Mladinci: 1. Miloš Blajs, 2. Erich Storgl, 3. Siegfried Slanovc.

Splošna-ženske: 1. Angelika Kogoj, 2. Christine Kulterer, 3. Theresia Žura.

Starostna-ženske: 1. Doris Trautschnig, 2. Rosi Kogoj, 3. Jožica Storgl.

Splošna-moški: 1. in najboljši dneva Hanzi Smrtnik, 2. Marko Smrtnik, 3. Walter Žura.

Seniorji I: 1. Karl Trautschnig, 2. Franc Blajs, 3. Jože Blajs.

Seniorji II: 1. Martin Ošina, 2. Toni Kogoj, 3. Miha Ošina.

Dvojice: 1. Smrtnik H./Smrtnik M., 2. Trautschnig K./Trautschnig K., 3. Žura W./Žura S.

PISMO BRALCEV

Odprto pismo športnega društva DSG Sele-Zell!

Člani in odborniki športnega društva DSG Sele-Zell smo na občnem zboru dne 9. 12. 1994 z velikim veseljem ugotovili, da naše športno društvo uspešno deluje v nogometu, smučanju, nordijski sekciji, namiznem tenisu in na kulturnem področju. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da je v različnih sekcijah uspelo nagovoriti veliko mladih, ki jih šport zanima in nagovarja ter jim nudi smiselno koriščenje prostega časa. Tako se je tudi letošnjega smučarskega tečaja udeležilo nad 50 otrok in mladincev.

Samoumevno se nam zdi, da društva, ki dosti delajo, za to delo potrebujejo tudi veliko število zavzetih funkcionarjev, strokovnjakov, pomagačev in ne nazadnje tudi mnogo denarnih sredstev za uspešno delovanje. Čudimo se, da se v slovenskih koroških medijih poroča skoraj samo še o delovanju SAK, ki pri vseh uspehih nikakor ni edini nosilec slovenskega športnega udejstvovanja na Koroškem. Ker pa je SAK najbolj prisoten v časopisih in medijih, se temu primerno očitno razdeljujejo tudi podpore na športnem področju. Včasih nastane celo vtis, da zadostna prisotnost v medijih, zadosti komentiran uspeh in stalno »jokanje« nad tem, da primanjkuje gledalcev, sponzorjev in denarja, že zadostuje in je potemtakem zadovoljiv izgovor za to, da ni treba več razpravljati o deloma neodgovornem poslovanju na finančnem sektorju. To je do skrajnosti neodgovorno in gre na račun vseh ostalih športnih klubov na južnem Koroškem, ki pač nimajo tako profesionalnih zagovornikov v centralnih organizacijah. Zato zahtevamo:

1. Transparencija vseh podpor za šport iz proračuna narodnostnega sosveta in centralnih organizacij.

2. Razdelitev vsakoletnih podpor po pravičnem ključu, ki mu je podlaga dejansko delovanje posameznih društev.

3. Pri razdelitvi podpor upoštevanje predvsem tistih društev, ki redno izdajajo letna poročila, iz katerih je razvidno tudi finančno delovanje in poslovanje.

4. Vestno ravnanje s podporami, ker so to javna sredstva, in obračun o njihovi dejanski uporabi.

Z odličnim spoštovanjem!

Člani in odborniki športnega društva DSG Sele-Zell, zbrani na občnem zboru dne 9. decembra 1994

Z vsebino pisma se lahko strinjamo le v vaših zahtevah, kajti nanje ne moremo vplivati. Trditev, da poročamo samo o Slovenskem atletskem klubu, pa moramo zavrniti. Zelo radi bi namreč poročali tudi o dejavnostih DSG Sele-Zell, a zanje ne prejmemo niti vabil niti nam odgovorni za informiranje medijev (Igor Roblek) iz vašega društva o njih ne poroča. Zagotavljamo vam, da ob naši obveščenosti o vaši dejavnosti nikoli ne boste zamolčani.

Uredništvo

ODBOJKA

Dob dvakrat zmagal

Preteklo soboto in nedeljo je prvo moštvo ŠK Dob/Aich Puntigamer spet odigralo dve tekmi in na srečo obe zmagalo.

Najprej so v Celovcu odigrali play off tekmo proti celovškemu rivalu Hypo, ki pa ni le rival v tekmovanju, temveč je do Dobljanov celo sovražen. Predsednik njihovega društva Peter Ambrozy imenuje Dobljane celo »unsere Feinde«. No, kljub temu pa je bila tekma fair, vendar so bili boljši Dobljani in Celovčane tako že petič zapovrstjo premagali in seveda ponovno potrdili, da so najboljši odbojarsko moštvo na Koroškem. Rezultat tekme je bil 3:1.

Drugo tekmo v preteklem vikendu so Dobljani igrali v pokalnem tekmovanju proti Gleisdorfu, ki pa je zelo nepredvidljiv. Na tekmi se je pokazalo, da je bil njihov strah odveč, saj so ga gladko premagali s 3:0.

Ob tej tekmi je iz moštva izpadel igralec Detlef Egger, katerega je nadomestil Gerhard

Matschek, ki pa bo verjetno ostal kot stalni igralec v prvem moštvu.

V prihodnji pokalni tekmi pa se Dobljani že tretjič zaporedoma srečajo s Salzburgom. Kraj je že znan, to je na domačem igrišču v Šentpavlu, čas pa še ne.

V deželni ligi tekmuje drugo moštvo Dobljanov. Ta čas zaseda odlično drugo mesto z ednim porazom proti Grabštajnu. Trener Lojze Opetnik meni, da ima moštvo še vse možnosti, da doseže prvo mesto. Ob tem je treba pripomniti, da drugo moštvo sestavlja kar 15 igralcev, kar je tudi velik igralski naraščaj za prvo moštvo v zvezni ligi.

Tudi dekleta Doba so trenutno prva v deželnem tekmovanju. Ekipo sestavlja osem igralok. Po mnenju njihovega trenerja imajo možnost za uvrstitev v II. ligo, kar pa je z ozirom na njihove poklicne in družinske obveznosti precej idealistično.

M. T.